

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ
ІМЕНІ МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Інститут спеціальної педагогіки і психології
імені Миколи Ярмаченка НАПН України
Директор інституту
Засенко В.В. _____

“18” травня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАКТИКУМ З БІБЛІОГРАФІЧНИХ СТИЛІВ

напрямок підготовки 05 Соціальні та поведінкові науки, 01 Освіта
спеціальність 053 Психологія, 016 Спеціальна освіта
відділ аспірантури і докторантури

2020 – 2021 навчальний рік

Робоча програма «Практикум з бібліографічних стилів» для здобувачів доктора філософії за напрямом підготовки 05 Соціальні та поведінкові науки, 01 Освіта

Розробники:

Шевченко Володимир Миколайович, старший науковий співробітник Відділу освіти дітей з порушеннями слуху, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник

Робочу програму схвалено на засіданні відділу освіти дітей з порушенням слуху

Протокол від "23" квітня 2020 року № 3

Завідувач відділу

Литовченко С.В.

Схвалено вченою радою Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України за напрямом підготовки (спеціальністю) 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальністю 053 Психологія, 01 Освіта спеціальністю 016 Спеціальна освіта

Протокол від "14" травня 2020 року № 4

"18" травня 2020 року

Голова вченої ради _____ Засенко В.В.

© Шевченко В.М., 2020 рік
© Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки 01 Освіта	За вибором	
	Напрямок підготовки 016 Спеціальна освіта 053 Психологія		
Модулів – 1	Спеціальність: Педагогіка	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 60		2-й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 16*; 10** самостійної роботи студента – 44*; 50**	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Доктор філософії	8* год.	8* год.
		5** год	5** год
		Практичні, семінарські	
		8* год.	8* год.
		5** год	5** год
		Вид контролю:	
	залік		

Примітка: * для спеціальності «016 Спеціальна освіта»,
** для спеціальності «053 Психологія»

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Практикум з бібліографічних стилів» є формування комплексу теоретичних знань та практичних навичок щодо концептуальних засад укладання бібліографії.

Завданнями навчальної дисципліни «Практикум з бібліографічних стилів» є:

- з'ясувати терміносистему предметної сфери, зокрема зміст понять «науковий стиль», «редагування», «коректура», «бібліографія», «бібліографічний опис»;
- ознайомитись з класифікацією бібліографії та їх основними структурними елементами;
- опанувати можливості складання різних бібліографічних стилів;
- набути навичок використання бібліографічних стилів на практиці;
- ознайомитись з основними методиками та технологіями редагування бібліографічних стилів;
- дослідити можливості оформлення бібліографічних посилань за ustalеними міжнародними та українськими стандартами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач доктора філософії повинен

знати:

- тенденції створення наукового тексту, його структуру та композицію, терміносистему бібліографічних стилів та документів;
- основні засади редагування та коректури наукового тексту;
- правила оформлення посилань і цитувань;
- системи стандартизації бібліографічних описів

вміти:

- розрізняти бібліографічні стилі;
- застосовувати принципи скорочень у наукових текстах;
- створювати документи в науковому стилі (тези, статті, монографії тощо)
- використовувати правила редагування та коректури наукового тексту;
- оформлювати посилання та цитування в науковому тексті;
- складати бібліографічний перелік використаних джерел;

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Національні стандарти, що відповідають за оформлення бібліографічної інформації в науковій роботі.

Тема 1. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання.

ДСТУ ГОСТ 7.1:2006, ДСТУ 1.2:2015. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис.

Загальні вимоги та правила складання, регламентуючий документ для оформлення бібліографічних списків, списків використаної літератури, списків літератури в наукових роботах тощо.

Тема 2. Інформація та документація. Бібліографічне посилання.

Загальні положення та правила складання.

ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання.

Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [Уведено вперше; чинний від 2016-07-01]. – Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 17 с.

Стандарт як регламентуючий документ для оформлення бібліографічних посилань та бібліографічних списків посилань у наукових роботах для встановлення видів бібліографічних посилань, правил та особливостей їхнього складання й розміщення в документах.

ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання» не замінює ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 Система стандартів з інформації бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1—2003, ІДТ), але він дозволяє значно спростити укладання переліків посилань.

Змістовий модуль 2. Міжнародні стилі цитування та посилання в наукових роботах.

Тема 1. Методичні рекомендації з оформлення міжнародних стилів цитування та посилання в наукових роботах.

Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» від 10 березня 2017 року.

Вимоги до структури та правил оформлення дисертації. Зокрема, до оформлення титульного аркуша, оформлення анотації, основної частини, обсягу основного тексту, розділів дисертації, оформлення списку використаних джерел тощо. Спрощення вимог до оформлення списку використаних джерел у дисертації, унормування питання використання мов при написанні роботи, додання до структури дисертації анотації.

Міжнародні стилі оформлення літературних джерел, які відображають всі галузі наукових досліджень: IEEE style (інженерія, електроніка, телекомунікації, інформатика та інформаційні технології); AIP style (фізика); Chicago style: Author-Date (фізичні, природничі та суспільні науки); ACS style (хімія та інші природничі науки); Vancouver style (медицина та фізичні науки); APA style (суспільні науки); Chicago style: Notes and Bibliography (гуманітарні науки); Harvard Referencing style (гуманітарні науки та суспільні науки); MLA style (гуманітарні науки). Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах.

Тема 2. Швидке оформлення бібліографічних посилань. Генератори посилань.

Швидке оформлення бібліографічних посилань: ДСТУ 8302 ДО: 2015 (чинний стандарт в Україні); ГОСТ 7.1: 2003 (чинний стандарт в Росії); APA 5-Е видання; MLA 7-Е видання; ISO 690; CHICAGO 16-Е видання. Експорт у формати Microsoft Word, транслітерація.

Бібліографічний опис скорочення слів і словосполучень українською мовою ДСТУ 3582:2013 (iso 4:1984, neq; iso 832:1994, neq) національний стандарт України. Інформація та документація. Бібліографічний опис скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	ср	залік	екзамен	л		п	ср	залік	екзамен	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Національні стандарти, що відповідають за оформлення бібліографічної інформації в науковій роботі												
Тема 1. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи.	15* /15**	2*/ 1**	2*/ 2**	11*/ 12**			15* /15**	2*/ 1**	2*/ 2**	11*/ 12**		

Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання.											
Тема 2. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання.	15* /15**	2*/ 1**	2*/ 1**	11*/ 13**			15* /15**	2*/ 1**	2*/ 1**	11*/ 13**	
Разом за змістовим модулем 1	30* /30**	4* /2**	4* /3**	22*/ 25**			30* /30**	4* /2**	4* /3**	22*/ 25**	
Змістовий модуль 2. Міжнародні стилі цитування та посилання в наукових роботах.											
Тема 1. Методичні рекомендації з оформлення міжнародних стилів цитування та посилання в наукових роботах.	15* /15**	2*/ 2**	2*/ 1**	11*/ 12**			15* /15**	2*/ 2**	2*/ 1**	11*/ 12**	
Тема 2. Швидке оформлення бібліографічних посилань. генератори посилань.	15* /15**	2*/ 1**	2*/ 1**	11*/ 13**			15* /15**	2*/ 1**	2*/ 1**	11*/ 13**	
Разом за змістовим модулем 2	30* /30**	4* /3**	4* /2**	22*/ 25**			30* /30**	4* /3**	4* /2**	22*/ 25**	
ІНДЗ		-	-	-				-	-	-	
Усього годин	60	8* /5**	8*/ 5**	44*/ 50**			60	8* /5**	8*/ 5**	44*/ 50**	

Примітка: * для спеціальності «016 Спеціальна освіта»,

** для спеціальності «053 Психологія»

5. Темы практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Стилі оформлення посилань та сфери їх застосування	2*/1**
2	Оформлення списку літератури та References	2*/1**

3	Оформлення списку літератури наукової статті за АРА стилем	2*/1**
4	Оформлення посилань у статті за різними стилями	2*/2**

Примітка: * для спеціальності «016 Спеціальна освіта»,
** для спеціальності «053 Психологія»

7. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для здобувачів доктора філософії

1. підготовка до аудиторних занять – 10 год.;
2. підготовка до контрольних заходів – 20 год.;
3. опрацювання питань, які не розглядаються на аудиторних заняттях – 14 год.* / 20 год.**

Усього

44 год.* / 50 год.**

8. Методи навчання

У процесі навчання використовуються наступні методи:

1. набуття знань
2. формування умінь і навичок;
3. використання знань;
4. творчої діяльності;
5. закріплення знань;
6. перевірки знань, умінь і навичок.

9. Методи контролю

Усне опитування, перевірка індивідуального завдання.

10. Розподіл балів, які отримує здобувач доктора філософії

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота							Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			
T1	T2			T3	T4	Індивідуальне науково-дослідне завдання	100
20	20			20	20	20	

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку

90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Стандарти бібліографічних посилань, цитувань та списків літературних джерел.
2. Методичні рекомендації щодо оформлення посилань, цитувань та списків літературних джерел.
3. Наочні презентації.

12. Рекомендована література

Базова

1. Бібліографічні посилання: загальні положення та правила складання (ДСТУ 8302:2015) [Електронний ресурс]: презентація / Наук. б-ка НаУКМА ; уклад. Т.О. Патрушева. – Київ, 2016. – Режим доступу: <https://www.slideshare.net/naukmalibrary/83022015> (дата звернення: 11.09.2019). – Назва з екрана.
2. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічні посилання. Загальні положення та правила складання. – Чинний від 2016-07- 01. – Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 16 с.
4. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах [Електронний ресурс]: методичні рекомендації / автори-укладачі: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець; редколегія: В.С. Пашкова, О.В. Воскобойнікова-Гузєва, Я.Є. Сошинська, О.М. Бруй; Науково-технічна бібліотека ім. Г.І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»; Українська бібліотечна асоціація. – Київ: УБА, 2016. – 117 с. – Режим доступу: [tps://ula.org.ua/images/uba_document/programs/academ_integrety/Academ_4_12_red1.pdf](https://ula.org.ua/images/uba_document/programs/academ_integrety/Academ_4_12_red1.pdf) (дата звернення: 11.09.2019). – Назва з екрана.
5. Оформлення бібліографічних посилань у наукових роботах у наукових роботах (за ДСТУ 8302:2015): презентація / Бібліотека Київського університету ім. Бориса Грінченка; уклад. С.І. Гузенко. – Київ, 2017. – Режим доступу: <http://library.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/biblio/seminar/%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3%208302.pdf> (дата звернення: 12.09.2019). – Назва з екрана.

6. Оформлення бібліографічних посилань у наукових роботах [Електронний ресурс]: методичний поради́ник / автори-укладачі: І. Костина, В. Каленська, О. Олабоді; ред. Н. Левченко. – Київ: Науково-технічна бібліотека Національного університету харчових технологій, 2017. – 31 с. – Режим доступу: <http://library.nuft.edu.ua/inform/poradnyk.pdf> (дата звернення: 11.09.2019). – Назва з екрана.
8. Про затвердження Вимог до оформлення дисертацій [Електронний ресурс]: наказ від 12 січ. 2017 р. № 40 / Україна. М-во науки і освіти. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17> (дата звернення: 12.09.2019). – Назва з екрана.

Допоміжна

1. Антоненко І.П. Каталогізація електронних ресурсів : наук.-метод. посібник / І. П. Антоненко, О. В. Баркова; [наук. ред. О.В. Воскобойнікова-Гузєва]; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського НАН України. – Київ: НБУВ, 2007. – 116 с.
2. Ефективна економіка [Електронний ресурс]: електронний журнал: [сайт] / Дніпровський державний аграрно-економічний університет; ТОВ «ДКС Центр». – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/> (дата звернення: 18.09.2019). – Назва з екрана.
3. Методичні рекомендації щодо підготовки та редагування бібліографічних посібників у виданнях / [уклад.: П.М. Сенько, О.М. Устіннікова]; Держ. наук. установа «Кн. палата України ім. Івана Федорова». – Вид. 5-те, без змін. – Київ: Кн. палата України, 2013. – 67 с.
4. Методичні рекомендації щодо складання бібліографічного запису на книги та брошури в картках для каталогів і картотек / Держ. наук. установа «Кн. палата України ім. Івана Федорова»; [уклад.: Л.В. Вербицька, О.М. Устіннікова]. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Київ: Кн. палата України, 2012. – 48 с.
5. Методичні рекомендації щодо складання бібліографічного запису на автореферати дисертацій / [уклад. О.М. Устіннікова]; Держ. наук. установа «Кн. палата України ім. Івана Федорова». – Київ: Кн. палата України, 2012. – 19 с.
6. Приклади оформлення списку використаних джерел, відповідно до ДСТУ 8302:2015 [Електронний ресурс] / Наук. б-ка Нац. юрид. ун-ту ім. Ярослава Мудрого; уклад. О.І. Самофал. – Харків, 2017. – Режим доступу: <http://library.nlu.edu.ua/biblioteka/sait/nauka/gost/spisok-DSTU.pdf> (дата звернення: 12.09.2019). – Назва з екрана.

13. Інформаційні ресурси

1. Правила оформлення бібліографічних списків: https://lib.kneu.edu.ua/ua/scientists/guidelines_dissert/
2. Приклади оформлення бібліографічного опису: http://library2.stu.cn.ua/na_dopomogu_naukovcyu/prikladi_bibliografichnogo_opisu/

3. Приклади оформлення бібліографічного опису відповідно до ДСТУ 8302:2015 <http://aphd.ua/pryklady-oformlennia-bibliohrafichnoho-opysu-vidpovidno-do-dstu-83022015/>
4. Бібліографічні посилання: загальні положення та правила складання (ДСТУ 8302:2015): <https://www.slideshare.net/naukmalibrary/83022015>
5. Приклади оформлення списку літератури (REFERENCES): <http://www.nbuu.gov.ua/node/868>

Примітки:

1. Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом інституту і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролів.

2. Розробляється викладачем. Робоча програма навчальної дисципліни розглядається на засіданні вченої ради і затверджується головою вченої ради.

3. Інститутом можуть вноситися зміни до форми та змістового наповнення «Робочої програми навчальної дисципліни» .

4. Формат бланка – А4 (210×297 мм)